

پشت پرده حملات اخیر اسرائیل به لبنان

نگرانی های نتانیاهو از تحولات منطقه ای و سیاست های ترامپ، او را پای میز قمار برده است

آرمین منتظری

دبیر گروه دیپلماسی و بین الملل

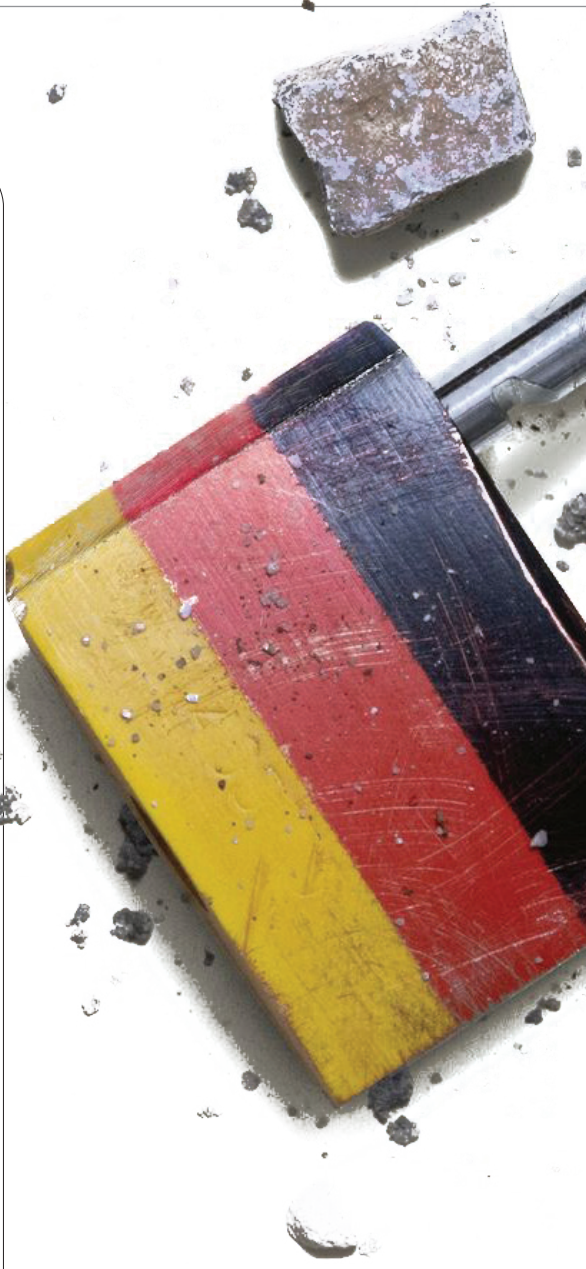
حمله اسرائیل به برخی مواضع حزب الله در جنوب بیروت نشان می دهد که اسرائیل از روند خلع سلاح حزب الله به دست دولت لبنان راضی نیست و تصمیم گرفته فشار بر دولت لبنان را افزایش دهد اما این فشار نظامی اسرائیل می تواند موضع حزب الله در مقاومت در برابر خلع سلاح را قوی تر کرده و نفوذ و قدرت دولت تازه تاسیس لبنان را تضعیف کند و مقدمه ای برای آغاز یک درگیری همه جانبه دیگر میان حزب الله و اسرائیل باشد.

در تاریخ پنجم ژوئن، نیروهای ارتش اسرائیل حداقل ۱۰ حمله هوایی به ساختمان هایی در ضاحیه بیروت صورت دادند. ارتش اسرائیل ادعا می کند که ساختمان هایی را هدف قرار داده که سایت های زیرزمینی تولید پهپاد توسط واحد هوایی حزب الله بوده اند. منابع امنیتی لبنان به خبرگزاری رویترز گفته اند که ارتش لبنان پیش از حمله از سوی اسرائیل هشدارهایی را در خصوص وجود تسلیحات در ضاحیه بیروت دریافت کرده و در این خصوص اقدام به عملیات بازرسی کرده اما هیچ سلاحی نیافته است. در عین حال، در تاریخ ششم ژوئن، ارتش لبنان بیانیه ای را در محکومیت حملات اسرائیل به بیروت صادر کرد و هشدار داد که چنین اقداماتی اعتبار ارتش لبنان را به خطر انداخته و ممکن است لبنان را به این نتیجه برساند که مشارکتش را در کمیته ای که مسئول نظارت بر آتش بس پانز سال گذشته اسرائیل و حزب الله است، به حالت تعلیق درآورد.

کمیته نظارت بر آتش بس در تاریخ ۲۷ نوامبر سال ۲۰۲۴ تشکیل شد تا بر اجرای مفاد توافق آتش بسی که به حملات اسرائیل به جنوب لبنان پایان داد، نظارت کند. این کمیته شامل لبنان، اسرائیل، ایالات متحده آمریکا، فرانسه و سازمان ملل متحد می شود. پس از حملات اخیر اسرائیل به بیروت، اسرائیل کاتر، وزیر دفاع اسرائیل هشدار داد که نیروهای ارتش اسرائیل تا زمان خلع سلاح کامل حزب الله به حملات شان علیه لبنان ادامه خواهند داد. جوزف عون، رئیس جمهوری لبنان نیز حملات اسرائیل به بیروت را محکوم و تاکید کرد که اسرائیل قصد داشته پیمای به ایالات متحده ارسال کند و بگوید که با سیاست ها و ابتکارات واشنگتن در خصوص لبنان و فلسطین موافق نیست. هر چند حملات اسرائیل با هدف تضعیف حزب الله صورت گرفته اما آثار جانبی اش این است که دولت لبنان را نیز تضعیف می کند. یکی دیگر از احتمال ها نیز این است که دولت نواف سلام از ترس ادامه حملات اسرائیل، قدم های سریع تر و تهاجمی تری برای خلع سلاح لبنان بردارد. توافق آتش بس با حزب الله موجب شد که اسرائیل امتیازات تاکتیکی نظیر توانایی برای ادامه حملات به زیرساخت های حزب الله را به دست آورد. البته اسرائیل اعلام کرده نگران است که این آتش بس به حزب الله اجازه دهد تا بار دیگر خود را بازسازی کرده و ذیل آرامشی که بعد از آتش بس برقرار می کند خود را دوباره مسلح کند. به نظر می رسد که اسرائیل ذیل این توجیه تلاش کرده تا حمله ای پیشگیرانه به ضاحیه بیروت صورت دهد و بازدارندگی خود را در برابر حزب الله تقویت کند.

تا به اینجای کار دولت لبنان تلاش کرده تا از رویارویی مستقیم و شدید با حزب الله بر سر خلع سلاح این گروه اجتناب کند. دولت لبنان بیم دارد چنین اقدامی شرایط شکننده سیاسی، اقتصادی و اجتماعی لبنان را با پیچیدگی و بحران روبه رو کند. واقعیت این است که حزب الله لبنان هنوز هم در عرصه سیاست داخلی لبنان قدرتمند است هر چند این قدرت در مقایسه با گذشته کاهش یافته و تضعیف شده است. به نظر می رسد که اسرائیل با حملات اخیر خود به ضاحیه بیروت به صراحت نشان داده که اینگونه توجیهات دولت لبنان را نمی پذیرد. بنابراین می توان انتظار داشت که اسرائیل با هرگونه جدول زمانی ارائه شده از سوی دولت لبنان برای خلع سلاح لبنان مخالفت کند. برخی گزارش ها حاکی از این است که حزب الله لبنان همچنان زرادخانه ای بالغ بر ۳۰ هزار راکت و پهپاد در اختیار دارد و همچنان در چند ماه گذشته تلاش کرده تا مسیرهای تدارکاتی را از خاک سوریه ایجاد کرده و به تولید پهپادهای تهاجمی بپردازد. علاوه بر این، حزب الله لبنان به رغم همه تلفاتی که در جنگ پانز گذشته با اسرائیل متحمل شد، هنوز ده ها هزار رزمنده در اختیار دارد.

نکته دیگر اینکه، به رغم بی صبری اسرائیل در خصوص روند خلع سلاح حزب الله لبنان و همه فشارهایی که تاکنون از سوی دولت لبنان به حزب الله وارد شده، تنش های تحمیل شده به آمریکا و همچنین عدم قطعیت درباره نتایج ابتکارات دیپلماتیک آمریکا در خاورمیانه موجب شده تا اسرائیل زمان را برای اجرای حملات هوایی به بیروت مناسب ببیند. حملات روز پنجم ژوئن درست زمانی انجام شد که اخباری درباره بی میلی دولت دونالد ترامپ به حمایت همه جانبه از اسرائیل منتشر شد. روز اول ژوئن، مورگان اورنگاس، فرستاده ویژه دونالد ترامپ در امور خاورمیانه که از او به عنوان یکی از اصلی ترین حامیان سیاست های تهاجمی اسرائیل در دولت ترامپ یاد می شد، استعفاي خود را اعلام کرد. فعالیت اورنگاس، بیشتر متمرکز بر لبنان و روند خلع سلاح حزب الله بود. به احتمال زیاد حذف اورنگاس از مقامش شبیهات و تردیدهایی را در خصوص احتمال تغییر موضع آمریکا درباره اسرائیل و خلع سلاح حزب الله ایجاد کرده است. خصوصاً اینکه هنوز مشخص نیست چه کسی جایگزین اورنگاس خواهد شد. علاوه بر این، ظاهراً اسرائیل به این نتیجه رسیده که دولت ترامپ در حال به حاشیه راندن چهره هایی در دولت آمریکا است که طرفدار اتخاذ سیاست های

مدنی اسرائیل و وضعیت دموکراسی در داخل و درخواست آنها از اشتاین مایر برای انتقال این نگرانی به نتانیاهو گفت وگو کند.

اشتان مایر در اعلامیه مطبوعاتی دفتر ریاست جمهوری آلمان بر «لزوم فوری بر برجسته کردن چشم اندازهای سیاسی برای چگونگی پایان دادن به جنگ» تاکید کرده است.

حتی دونالد ترامپ، پس از توافقی های اخیر با کشورهای عربی بر این موضوع اصرار نکرد که روابط خود با اسرائیل را آغاز کنند. به همین ترتیب، در مذاکره برای آزادی گروگان های اسرائیلی - آمریکایی نتانیاهو را دور زد؛ ترامپی که چند هفته پیش ویدئوی عجیب و غریبی از خود با هوش مصنوعی منتشر کرده بود که روی ساحل غزه کنار نتانیاهو نشست. اما نول مکررون، رئیس جمهور فرانسه به تندی از نتانیاهو انتقاد می کند و می گوید که اقدامات او «غیرقابل قبول» است و محاصره غزه را «رسوایی» خطاب می کند. گاهی تصور می شود که آلمان تنها دوست باقی مانده برای اسرائیل است.

اظهارات یوهان وادفول، وزیر خارجه جدید آلمان در اواسط می در اسرائیل هیچ اثری در از بین بردن این تصور نداشت. وادفول می گوید «کاملاً واضح» است که با وجود طرح ها برای مکانیسم جدید توزیع کمک ها در غزه، اسرائیل را نمی توان به نقض حقوق بین الملل متهم کرد. اما این هر چیزی هست جز «واضح». سازمان های کمکی این راه حل ساختگی آمریکا را ناکافی می دانند و می گویند که معیارهای کافی برای کمک های بشردوستانه را ندارد. آنها اساساً آن را ابزاری برای جابه جایی جمعیت همزمان با دفع انتقادهای می بینند.

پس از فاجعه هفتم اکتبر که در آن حماس و متحدانش ۱۲۰۰ نفر را کشتند و بیش از ۲۵۰۰ گروگان را با خود به غزه برگرداندند، اسرائیل ابتدا ابراز همدردی های گسترده ای از اکثر جامعه جهانی دریافت کرد. پس از حملات عرب ها در آغاز جنگ یوم کیپور در سال ۱۹۷۳، هفتم اکتبر بزرگترین شوک در تاریخ اسرائیل و مرگبارترین روز برای یهودیان از پایان جنگ جهانی دوم محسوب می شود. در همین راستا، نسبت به امنیت شان، که اصول اولیه پروژه صهیونیسم را تشکیل می دهد، ناگهان شک و تردیدی به وجود آمد. زمانی که عکس های برخی از فلسطینی هایی که این حمله را جشن گرفتند، دست به دست شد، بسیاری از اسرائیلی ها متقاعد شدند که «هیچ بی گناهی در غزه وجود ندارد.»

اسرائیل در پاسخ غزه را بمباران کرد و بعدها نیروهای زمینی خود را فرستاد. جا دارد متحدان اسرائیل حداقل از نتانیاهو بپرسند که برنامه اقدام بعدی خود را مشخص کند. اما جو بایدن، رئیس جمهور پیشین آمریکا در تلاش هایش برای تعدیل واکنش اسرائیل شکست خورد. سپس مدت ها طول کشید تا اینکه درخواست کاهش خشونت از سوی آلمان شنیده شود. آلمان هیچ وقت به طور جدی توقف ارسال سلاح ها به اسرائیل را در نظر نگرفت.

در نتیجه جنگ به کارزاری تلافی جویانه بدون هیچ نقشه راهی تبدیل شد. تا امروز مشخص نیست که چه کسی یا چه گروهی می تواند جایگزین حماس در غزه شود. نتانیاهو از انتقام و «پیروزی کامل» می گوید؛ هدفی مبهم که به او اجازه می دهد جنگ را کاملاً ادامه دهد. نخست وزیر که به فساد متهم است و در دادگاه محاکمه می شود به این شرکای ائتلافی خود نیاز دارد. علاوه بر آن، او می خواهد از تحقیقات رسمی در ماجرای هفتم اکتبر جلوگیری کند.

تنها چاره، توافق جامع است

با ادامه جنگ فرسایشی در نوار غزه که اخیراً تلفات زیادی را در ارتش رژیم صهیونیستی بر جای گذاشته، جنبش حماس اعلام کرد تنها راه برای پایان این جنگ، انعقاد یک توافق جامع است. این جنبش در پستی در پیام رسان تلگرام اعلام کرد در پاسخ به نسل کشی رژیم صهیونیستی علیه غیرنظامیان، مقاومت در حال اداره جنگ فرسایشی است و دشمن هر روز با تاکتیک های میدانی جدیدی غافلگیری می شود. حماس در ادامه این پست خود اعلام کرد تشدید عملیات نظامی رژیم اشغالگر تنها میزان خساراتش را افزایش داده و زندانیان صهیونیستی در بند غزه را به سمت سرنوشتی نامعلوم سوق می دهد. تنها راه حل، انعقاد یک توافق جامع است، چیزی که «بنیامین نتانیاهو» نخست وزیر رژیم صهیونیستی با آن مخالفت می کند. این جنبش اعلام کرد پیروزی مطلق که نتانیاهو از آن دم می زند، چیزی جز توهم نیست که صهیونیست ها را گمراه می کند. جنگ غزه که نتانیاهو خواهان آن است، پایانی ندارد و به بار روزانه تبدیل شده است. این جنگ پایان عمر سیاسی و شخصی نتانیاهوپس از سقوط توهم حل و فصل سریع است.

زنسکی به دنبال ترامپ

رئیس دفتر ولودیمیر زنسکی از تلاش رئیس جمهور اوکراین برای برگزار کردن نشست دیگری با دونالد ترامپ در جریان اجلاس گروه هفت در اواسط ماه جاری میلادی در کانادا خبر داد. بر اساس گزارش نشریه آمریکایی پولیتیکو، «آندری یرماک»، رئیس دفتر «ولودیمیر زنسکی» می گوید رئیس جمهور اوکراین در حال کار بر روی هماهنگ کردن یک نشست دیگر با «دونالد ترامپ»، همای آمریکایی خود در حاشیه اجلاس گروه هفت است که در بازه زمانی ۱۵-۱۷ ژوئن در کانادا برگزار می شود. به نوشته روزنامه آمریکایی، یرماک در مصاحبه با تلویزیون ملی اوکراین بیان کرد یکی از اهداف سفر چند روز پیش یک هیئت اوکراینی به شهر واشنگتن دی.سی، تدارک دیدن برای نشست بالقوه دیگری بین ترامپ و زنسکی در محل اجلاس گروه هفت در شهر کاناناسکیس ایالت آلبرتای کانادا بوده است. این مقام نزدیک به زنسکی گفت هیئت مقامات اوکراین در واشنگتن مذاکراتی نیز بر سر ادامه دادن به کمک های نظامی به اوکراین داشت.

حمله به جنوب لبنان

روز گذشته ارتش اسرائیل حمله هوایی را به شهرک الشهبایه در جنوب لبنان انجام داد که به شهادت یک تن منجر شد. طبق گزارش الجزیره، جنگنده های رژیم صهیونیستی بر فراز البقاع شمالی به پرواز درآمد. اسرائیل از زمان شروع آتش بس بین لبنان و این رژیم در ۲۷ نوامبر ۲۰۲۴ به صورت مکرر آتش بس را نقض کرده و تجاوزاتی را علیه لبنان انجام داده است. ارتش لبنان گزارش داد که یکی از پهپادهای اسرائیل را در شهر داریا پیدا کرده است. تا این لحظه مقامات هیچ گزارشی از جزئیات بیشتر درباره عملیات این پهپاد یا اینکه به آن شلیک شده یا سقوط کرده ارائه نکرده اند.